

[Oluf Pedersen.]

Meningen, at de forskellige Former for Byggeri, hvad enten det drejer sig om Husmandsbrug eller Gartnerier, skal være lige for Loven.

Bestemmelsen om, at det skal være Haandværkere, der præsterer godt Haandværksarbejde, kan man ikke have noget imod, hvis det da ikke er Meningen, at man vil udelukke nogen, som kan præstere et godt Arbejde, men at man altsaa praktisk talt vil bære sig ad som hidtil. Jeg har haft Lejlighed til at besøge nogle Hundrede Nybyggere, og bortset fra en enkelt lille Udstykning forekommer det mig, at der altid har været præsteret et godt Arbejde. Der kan maaske være enkelte Undtagelser, men i det store og hele mener jeg, at Forholdet ligger saadan, at Bestemmelsen for saa vidt kunde undværes. Der maa dog vel ogsaa i den bestaaende Lovgivning være Bestemmelser, som muliggør, at Staten for sit Vedkommende kan kræve, at det er ordentligt Arbejde, der præsteres, og saa har man jo, hvad der er nødvendigt.

Derimod vil jeg mene, at der ogsaa i Bestemmelserne om Udstykning til Husmandsbrug bør indsættes en Bestemmelse om, at der skulde høre en Have til Husmandsbruget. Jeg har set mange flere gamle Brug uden Have, og det mener jeg ikke, at Staten som Kreditor er tjent med, og selvfølgelig er Husmændene endnu mindre tjent med, at der ikke er et ordentligt Haveanlæg. Naar man har sat en saadan Bestemmelse om Have ind, naar det drejer sig om Landarbejderboliger, synes jeg, det vilde være lige saa naturligt at indsætte en saadan Bestemmelse, naar det drejer sig om Husmandsbrug.

Det forekommer mig, at det foreliggende Forslag bør ændres paa visse Punkter, men i øvrigt anbefaler jeg det til velvillig Behandling.

Aksel Larsen: Jeg kan i Almindelighed sagt give Tilslutning til de tre Lovforslag, der behandles her. Jeg er dog ikke sikker paa, at de faar saa stor Betydning, som man fra visse Sider har tillagt dem, og hvad angaar det første af Lovforslagene, Forslag til Lov om Opførelse og Udleje af Arbejderboliger m. m. paa Landet, er denne Betænkelighed begrundet i Forhold, som allerede er fremdraget af en Række andre Ordførere. Jeg skal kun nævne et Par Forhold, f. Eks. dette med den udkrævede Sparsommelighed. Jeg tror, det er et Faatal af dem, der trænger til nye Boliger derude, som er i

Stand til at sammenspare eller skaffe det Beløb paa mindst 700 Kr., der vil blive Tale om i de fleste Tilfælde. Dernæst bliver jo den aarlige Udgift, Rente, Afdrag eller Husleje, hvad man nu vil kalde det, af en saadan Højde, saa kun de færreste af Landarbejderne med de Lønninger, de har, vil kunne tillade sig at sætte sig for en saadan aarlig Boligafgift, og det vil igen gøre, at Iveren efter at gøre Brug af Loven vil blive mindre eller bevirke, at de, der gør Brug af Loven, for at skaffe sig ny Bolig, for største Partens Vedkommende sikkert vil komme i meget store Vanskeligheder. Vi vil faa en hel Række Forhold af samme Art som tidligere, hvor Staten er traadt til med forskellige Kriselaan, der skulde tilbagebetales af Folk, som med ærlig Vilje har startet Laanene, og som senere rent naturligt har faaet Betalingsvanskeligheder, saaledes at Pengene ikke har kunnet indgaa, som de skulde.

Maa jeg saa endelig sige, at Afsnittet i Loven vedrørende Tjenestehuse synes mig at være mangelfuldt, hvad angaar § 35. I § 35 bestemmes det, at Arbejderhuse henhørende til industrielle Anlæg paa Landet kan overlades ugifte, der beskæftigede Arbejdere til Afbenyttelse, saaledes at Fraflytning skal finde Sted samtidig med Arbejdets Ophør. Det er en meget uheldig Bestemmelse, og jeg mener, at den bør ændres, for derved bliver de paagældende Arbejdere afhængige af vedkommende Arbejdsgivere, vedkommende Fabrikant. Der staar ikke noget om, hvad Aarsagen til Arbejdets Ophør kan tænkes at være; der staar blot, at hvis Arbejdet ophører, skal Boligerne fraflyttes. Det kan maaske endda fortolkes saaledes, at i Tilfælde af en faglig Konflikt, Strejke eller Lockout, kan man beordre disse Boliger rømmet. Jeg henstiller, at man kigger lidt nærmere paa det.

Jeg vil i øvrigt om denne Lov sige, at den jo paa en ny Maade opruller det gamle Problem vedrørende Forholdene paa Landet og dansk Landbrug. En meget stor Part af de Landarbejdere, man paa denne Maade vil skaffe nye og mere tidssvarende Boliger, har jo Tag over Hovedet paa den ene eller anden Maade, som oftest paa en meget daarlig Maade. Det anerkendtes, saa vidt jeg opfattede det, endda særlig kraftigt og stærkt af den konservative Ordfører, det ærede Medlem Hr. Ulrich, at Arbejderboliger paa Landet i mange Tilfælde er under enhver Kritik, yderst uhumsk, usunde, gamle og utidssvarende. Vi kender jo alle disse Forhold og ved, at mange Steder fortjener disse Huse egentlig ikke nogen